

Emacs

Шта је Emacs?

vi и његови клонови су веома функционални и моћни уређивачи текста. Међутим, често су сматрани не нарочито проширивим. **vim** је успешна и моћна варијанта **vi** уређивача која прекида овај тренд, постајући веома проширива и лагана. Али, многи корисници преферирају знатно „тежи“ и проширивији уређивач. Ово је разлог зашто многи корисници преферирају **Emacs**.

Емакс је максимално проширив. Изван језгра које је написано Ц програмским језиком, остатак **Емакса** је писан у Лисп варијанти, скоро све што видите, тако да можете да га конфигуришете или проширите по вољи (на интернету се могу наћи веома добра Емакс Лисп упутства). Људи пишу све врсте проширења у Емакс Лиспу, од синтакси са нагласком на нејасне језике, до уграђеног терминала. Заправо, постоји у Емаксу режим емулације за **vi** (зове се *viрег*), тако да и даље можете имати модално уређивање које долази уз **vi**, док користите моћно **Emacs** језгро.

Као што је случај и са **vi** уређивачем, постоје многе варијанте **Емакса** (назване *emacsen*). Међутим, најкоришћенија и једина у Слекверу је **GNU Emacs**. Када се помене Емакс, готово увек се мисли на *ГНУ Емакс*.

За разлику од **vi** уређивача, **Емакс** подразумевано функционише више као традиционалан уређивач. Ово значи да се већина пречица на тастатури може применити без поновног мењања режима. Можете оворити фајл и почети да пишете без учења о томе шта који режим ради, или присећања у коме се режиму тренутно налазите.

Стартовање

Емакс можете покренути једноставним уношењем **emacs** команде у ваш терминал. Када га први пут покренете у конзоли без аргумената, видећете нешто налик овоме:

```

File Edit Options Buffers Tools Help
Welcome to GNU Emacs, one component of the GNU/Linux operating system.

Type C-l to begin editing.

Get help          C-h (Hold down CTRL and press h)
Emacs manual      C-h r
Emacs tutorial    C-h t          Undo changes      C-x u
Buy manuals       C-h C-m        Exit Emacs        C-x C-c
Browse manuals    C-h i
Activate menubar  F10 or ESC ` or M-`
(`C-' means use the CTRL key. `M-' means use the Meta (or Alt) key.
If you have no Meta key, you may instead type ESC followed by the character.)

GNU Emacs 22.1.1 (i486-pc-linux-gnu, GTK+ Version 2.12.9)
of 2010-03-26 on rothera, modified by Ubuntu
Copyright (C) 2007 Free Software Foundation, Inc.

GNU Emacs comes with ABSOLUTELY NO WARRANTY; type C-h C-w for full details.
Emacs is Free Software--Free as in Freedom--so you can redistribute copies
of Emacs and modify it; type C-h C-c to see the conditions.
Type C-h C-d for information on getting the latest version.

----- GNU Emacs -----
For information about the GNU Project and its goals, type C-h C-p.

```

Уколико сте у Иксу (X windows), **Емакс** се, уместо у конзолном, може покренути у графичком сучељу. Ако је такав случај, а ви не желите *GUI*, можете га покренути са *-nw* заставицом.

Док сте ту, можете се кретати помоћу татера стрелица на тастатури. Подвучени елементи су везе, а можете их активирати прелажењем преко њих и притиском тастера `Enter`.

Документација је веома добра и може вам помоћи ако дођете до проблема. Такође обратите пажњу како описују секвенце као што су `Ctrl+H`, што значи да притиснете тастер `H` док држите притиснут тастер `CTRL`. Исти случај је и са `M-``, што значи да док држите притиснут **Meta** тастер (обично је то `Alt`) притиснете тастер на коме се налази инверзни (обрнути) полунаводник, `]`. Када се каже (пример) `Ctrl+X Ctrl+C`, мисли се да притиснете тастер `X` док држите притиснут тастер `CTRL`, затим притиснете тастер `C` док и даље држите притиснут тастер `CTRL`. Ово је заправо једна од најважнијих команди у **Емаксу**; за затварање.

Алтернативно, ако позовете *emacs* са именом фајла као аргументом, отворићете тај фајл у **Емаксу**, као и са *vi* уређивачем. Када урадите тако, представиће се вам се садржај датог фајла. Сада можете да се крећете кроз документ традиционално, тастерима са стрелицама, и да куцате информације по жељи без проблема.

Претпоставимо да сте начинили пар измена и да желите да сачувате фајл. Следеће комбинације тастера ће обавити задатак: `Ctrl+XCtrl+S`. Уколико сте креирали нови фајл, бићете упитани за ово у делу који се зове *минибафер*, празна линија испод сиве линије у дну екрана. Унесите име по избору и притисните тастер `Enter`. Уколико не желите да сачувате фајл, притисните `Ctrl+G`, што ће прекинути операцију која пита за унос. Имајте на уму да је завршавање команди помоћу тастера `TAB` доступно за све оне које користи минибафер.

У случају да желите да отворите нови фајл у оквиру исте сесије, примените `Ctrl+XCtrl+F`. Бићете упитани за име фајла у минибаферу. **Емакс** не води рачуна о томе да ли фајл постоји или не. Уколико не постоји, биће креиран нови бафер за дати фајл (фајл треба и сачувати са `Ctrl+XCtrl+S`), или ће фајл бити отворен као што се и очекује. Међутим, стари фајл ће и даље бити отворен. Можете се вратити на њега комбинацијама тастера `Ctrl+XCtrl+B`, приступајући тако имену фајла (или боље речено, имену бафера), након чега још треба притиснути тастер

`Enter`.

Како се кретати

Као и **vi**, **Емакс** је такође старији од тастера стрелица на вашој тастатури. Опет, као и код **vi** уређивача текста, коришћење поменутих тастера је подржано. Док су тастери за кретање кроз **vi** ергономичнији, код **Емакса** су више мнемонички. Ипак, и даље је могуће брзо и ефикасно оперирати коришћењем *Емаксових* основних пречица. Следи табела основних пречица за кретање:

Померање курсора у Емаксу

Команда	Резултат
<code>Ctrl+F</code>	Померање курсора за једно место надесно (напред)
<code>Ctrl+B</code>	Померање курсора за једно место налево (назад)
<code>Ctrl+N</code>	Померање курсора једну линију испод (следеће)
<code>Ctrl+P</code>	Померање курсора једну линију изнад (претходно)

Наравно, као и у **vi** уређивачу, могуће је поновити ове команде са бројчаним аргументом. Уколико укуцате **M-1 M-0 Ctrl+P**, или `Ctrl+U 10 Ctrl+P`, курсор ће се померити 10 линија изнад. Уколико укуцате **M-5 Ctrl+F**, или `Ctrl+U 5 Ctrl+F`, курсор ће се померити 5 места налево.

Како до помоћи

Emacs садржи опширну документацију, толику да га називају *самодокументовани* уређивач текста. То је зато што нуди механизам који кориснику, док га користи, представља документацију. Ево неких корисних функција које приказују документацију (све оне почињу са `Ctrl+H`):

Приступ Емаксовој документацији

Команда	Резултат
<code>Ctrl+H f</code> ИМЕ_ФУНКЦИЈЕ <code>Enter</code>	Приказује документацију за функцију ИМЕ_ФУНКЦИЈЕ
<code>Ctrl+H k</code> <code>Ctrl+X</code> <code>Ctrl+C</code>	Приказује документацију за функцију покренуту тастерима <code>Ctrl+X</code> <code>Ctrl+C</code>
<code>Ctrl+H t</code>	Приказује Емакс упутство
<code>Ctrl+H ?</code>	Приказује све релевантне функције

`Ctrl+H t` је нарочито корисна ако желите или вам је потребна вежба у *Емаксу*.

Позивање функција

Као што сте могли да приметите, **Емакс** нуди велики број функција за интерактивну употребу. Неке од њих, као што су функције за отварање и меморисање фајлова, су везане за тастере.

Друге (као што су оне за померање курсора на почетак или крај линије) нису. Да бисте их позвали, прво морате да их призовете (активирате). Рецимо желите да позовете функцију *end-of-line*. То ћете учинити на следећи начин:

M-x end-of-line `Enter`

И курсор ће се померити на крају дате линије, као што име функције говори.

Емаксова листа пречица

И док Емакс може бити једноставан за коришћење, његов обим може бити велики. Испод су дате неке од корисних Емаксових команди. Неки аспекти су поједностављени, пре свега у погледу избора текста. Ови концепти, као и многи други, су описани у *Емаксовом* приручнику, као и у различитим упутствима на интернету. Пристојни сажеци се могу прикупити и претрагом интернета.

Емаксова листа пречица

Команда	Резултат
<code>Ctrl+F</code>	Померање курсора за једно место надесно (напред)
<code>Ctrl+B</code>	Померање курсора за једно место налево (назад)
<code>Ctrl+N</code>	Померање курсора једну линију испод (следеће)
<code>Ctrl+P</code>	Померање курсора једну линију изнад (претходно)
<code>Ctrl+H</code> <code>F</code> ИМЕ_ФУНКЦИЈЕ <code>Enter</code>	Приказује документацију за функцију ИМЕ_ФУНКЦИЈЕ
<code>Ctrl+H</code> <code>K</code> <code>Ctrl+X</code> <code>Ctrl+C</code>	Приказује документацију за функцију покренуту тастерима <code>Ctrl+X</code> <code>Ctrl+C</code>
<code>Ctrl+H</code> <code>T</code>	Приказује Емакс упутство
<code>Ctrl+H</code> <code>?</code>	Приказује све релевантне функције
<code>M-`</code>	Приступа изборној траци
<code>Ctrl+G</code>	Прекида тренутну операцију. Ово је најкорисније из минибафера.
<code>M-X</code> ИМЕ_ФУНКЦИЈЕ <code>Enter</code>	Зове интерактивну функцију ИМЕ_ФУНКЦИЈЕ
<code>M-1</code> <code>M- Ctrl+N</code>	Помера курсор 10 линија испод
<code>Ctrl+U</code> <code>1</code> <code>Ctrl+N</code>	Помера курсор 10 линија испод (исто као претходна команда)
<code>M-X</code> beginning-of-line	Помера курсор на почетак тренутне линије
<code>M-X</code> end-of-line	Помера курсор на крај тренутне линије
<code>M-></code>	Помера курсор на крај бафера
<code>M-<</code>	Помера курсор на почетак бафера
<code>Ctrl+K</code>	Уклања текст од курсора до краја линије и смешта га у круг са обрисаним подацима
<code>Ctrl+Space</code>	Приступ изборном режиму (користите стандардне тастере за кретање). Притисните <code>C-space</code> поново да бисте га напустили.
<code>Ctrl+W</code>	Док сте у изборном режиму, брише обележену регију, и складишти резултат у круг са обрисаним подацима
<code>M-W</code>	Док сте у изборном режиму, складишти обележену регију у круг са обрисаним подацима
<code>C-Y</code>	Умножава садржај круга са обрисаним подацима и смешта га на локацију курсора

Команда	Резултат
<code>Ctrl+J</code>	Поништава претходну акцију. За разлику од других уређивача, ово укључује претходне поништене акције
<code>Insert</code>	Омогућује или онемогућује преписане знакове
<code>Ctrl+S asdf Enter</code>	Претрага унапред за знаковни низ <i>asdf</i> . Поновите <code>Ctrl+S</code> колико је пута потребно за будуће ставке, или <code>Ctrl+R</code> (испод) за претрагу уназад
<code>Ctrl+R asdf Enter</code>	Претрага уназад за знаковни низ <i>asdf</i> . Поновите <code>Ctrl+R</code> колико је пута потребно за будуће ставке, или <code>Ctrl+S</code> (изнад) запретрагу унапред
<code>M-% old Enter new Enter</code>	Тражи инстанцу <i>old</i> и пита да је замени инстанцом <i>new</i> . Можете принудно да замените све ставке куцајући <code>!</code> код одзивника за замену
<code>Ctrl+X Ctrl+C</code>	Напушта Емакс, питајући вас да сачувате сваки несачуван бафер пре напуштања
<code>Ctrl+X Ctrl+S</code>	Чува тренутни бафер у односном фајлу
<code>Ctrl+X Ctrl+W new-file.txt Enter</code>	Чува тренутни бафер у фајлу <i>new-file.txt</i>

Кретање кроз поглавља

Претходно поглавље: [vi](#)

Следеће поглавље: [Умрежавање](#)

Извори

- Оригинални извор: <http://www.slackbook.org/beta>
- Изворно написали Alan Hicks, Chris Lumens, David Cantrell, Logan Johnson

From:
<https://docs.slackware.com/> - **SlackDocs**

Permanent link:
<https://docs.slackware.com/sr:slackbook:emacs>

Last update: **2013/08/01 11:47 (UTC)**

